

Leidinggeven aan waarde(n)vol onderwijs

Tekst: Erna Molenaar

Iemand een compliment geven, zorg dragen voor de schepping van God, doorzettingsvermogen tonen, nadenken over onze democratie, een gesprek over hoe je als christen in deze samenleving je plaats in kunt nemen. Op veel verschillende momenten wordt, binnen de school, bewust en onbewust bijgedragen aan de vorming van de kinderen. Als directeur van een basisschool is het daarom van belang om kennis en inzicht te hebben in wat de waardenvorming van leerlingen stimuleert en hoe je als directeur leerkrachten hierin optimaal ondersteunt. In het achterliggende jaar heb ik in het kader van mijn studie Master Educational Leadership hier een literatuur- en praktijkonderzoek naar gedaan.

Leren voor het leven

Als bestuurder, directeuren en leerkrachten hebben we de opdracht om leerlingen op te voeden tot burgers die een waardevolle bijdrage leveren aan deze samenleving. Binnen de scholen worden waarden meegegeven, als onderdeel van goed (christelijk) burgerschap. Zo worden leerlingen mede gevormd. Leerlingen die nu en later een 'waardevolle' bijdrage leveren aan onze samenleving. Deze taak wordt zichtbaar in de missie van Educatis 'leren voor het leven'. Het mede-vormen van leerlingen gaat verder dan het heden. Het heeft, vanuit onze christelijke identiteit, een perspectief dat verder gaat dan het aardse leven.

Expliciet aandacht besteden aan waarden

De gezinscultuur, de kerkelijke gemeenschap, contact met leeftijdsgenootjes, media en veel andere zaken zijn van invloed op de waardenvorming van kinderen. Uit het onderzoek blijkt dat ook de leerkracht een directe, belangrijke invloed heeft op de waardenvorming van kinderen. Het is daarom van belang dat iedere leerkracht helder heeft welke waarden zij wil meegeven

“Uit het onderzoek blijkt dat ook de leerkracht een directe, belangrijke invloed heeft op de waardenvorming van kinderen.”

aan de leerlingen. Het zou verrijkend zijn om binnen de scholen de dialoog tussen leerkrachten te stimuleren en als team te zoeken naar de gemeenschappelijke waarden die de school de leerlingen wil meegeven. In de gesprekken tijdens het onderzoek (met leerkrachten en

directeuren) kwamen allerlei mooie praktijkvoorbeelden langs. Het hebben van een leerlingenraad, het voeren van individuele kindgesprekken en tal van praktische voorbeelden werden benoemd waardoor waarden in de praktijk zichtbaar en hoorbaar worden.

Leiding geven aan waarde(n)vol onderwijs

Directeuren binnen Educatis geven dagelijks leiding aan het onderwijs in de scholen. Uit het praktijkonderzoek blijkt dat de directeur een directe invloed op de waardenvorming van leerlingen heeft op de momenten van direct contact tussen de leerlingen en de directeur. Hoe vaak ziet hij de kinderen en wat straalt hij op zo'n moment uit? Draagt hij, in zijn houding en woorden, uit wat hij echt belangrijk vindt? Naast de contacten met leerlingen heeft de directeur een grotere invloed op een indirecte wijze, door zijn handelen in de school en het stimuleren van leerkrachten die onderwijs in waarden geven. Het is daarom van belang dat iedere directeur zich bewust is wat leraren stimuleert om onderwijs in waarden te geven.

Binnen het onderzoek zijn zes interventies van de directeur gevonden die leraren stimuleren:

1. inspirerend rolmodel zijn
2. het stimuleren van positieve relaties en verbinding
3. het stimuleren van de professionele dialoog
4. leraren waarderen, autonomie en ruimte geven
5. expliciet aandacht besteden aan persoonlijke en collectieve waarden in de school
6. leraren faciliteren en ondersteunen bij het geven van onderwijs in waarden.

Het praktijkonderzoek toont aan dat alle zes interventies, in verschillende mate, binnen de scholen van Educatis aanwezig zijn. In het onderzoek wordt duidelijk dat alle interventies, met uitzondering van 'leraren waarderen, ruimte en autonomie geven', versterking nodig hebben binnen de scholen van Educatis. Directeuren kunnen deze interventies inzetten om het onderwijs in waarden te stimuleren. Met als doel dat de leerlingen waarden voor het leven leren, die hen helpen om als kind in het heden en als volwassene in de toekomst hun plaats in deze samenleving op positieve wijze in te nemen.

Naast de contacten met leerlingen heeft de directeur een grotere invloed op een indirecte wijze, door zijn handelen in de school en het stimuleren van leerkrachten die onderwijs in waarden geven.

Dit artikel is geschreven n.a.v. het literatuur- en praktijkonderzoek dat Erna Molenaar, directeur van de Johannes Calvijnschool in Amersfoort, deed in het kader van haar studie Master Educational Leadership. De titel van haar thesis luidde 'leiding geven aan waarde(n)vol onderwijs'.

De zes interventies van de directeur om leraren te stimuleren:

1. inspirerend rolmodel zijn
2. het stimuleren van positieve relaties en verbinding
3. het stimuleren van de professionele dialoog
4. leraren waarderen, autonomie en ruimte geven
5. expliciet aandacht besteden aan persoonlijke en collectieve waarden in de school
6. leraren faciliteren en ondersteunen bij het geven van onderwijs in waarden.

